

Posudek vedoucí diplomové práce

Vojtěch Kračmar: *Mezi chodníkem a silnicí. Kmen městských cyklistů.* Praha: Katedra sociální a kulturní ekologie FHS UK 2014, 82 s. + příloha.

Vojtěch Kračmar se ve své diplomové práci zaměřil na městskou cyklistiku, resp. jádro její radikální podoby, s důrazem na to, (1) jak se utváří a je utvářena ve městě a městem a jakých podob zde nabývá a (2) jak uvažuje veřejný prostor města a jak s ním zachází. Výzkumné téma pak autor (3) zasazuje do kontextu teorií trvale udržitelného rozvoje. Jako klíčový interpretační rámec zvolil autor Maffesoliho koncept městských kmenů v kombinaci s některými teoriemi subkulturních a postsubkulturních studií (Hebdige, Bennett aj.) potažmo postmoderními koncepty města a současné společnosti (Bourdieu, Bauman, Foucault, Latour, Lynch, Schulze aj.), empiricky téma zpracoval prostřednictvím etnografického výzkumu. Text diplomové práce je standardně členěn na teoretickou, metodologickou a empirickou část, ovšem adekvátně žánru etnografie autor neuvažuje tyto části jako samostatné celky, ale spíše jako prolínající se perspektivy umožňující téma a terén uchopit a interpretovat. Z téhož důvodu se autor pokouší také o drobné prvky experimentálního psaní – empirickou část vedle dat a jejich interpretací prolínají též jakési zhuštěné popisy zkušenosti městského cyklisty.

Autor uvažuje kolo jako sociální konstrukt, kolem něhož se v součinnosti s veřejným prostorem města utvářejí mlhoviny aktérů, uskupení a jednání, jež utvářejí městský kmen cyklistů. Tito aktéři do veřejného prostoru (fyzického i ideologického) města (vědomě i nevědomě) vstupují a podílejí se tak na jeho přetváření, ovšem v jeho kontextu zároveň vyjednávají i své identity, potažmo identitu svého městského kmene. Jakkoli aktéři přebírají některé (možná řadu) prvků tzv. messenger style ze zahraničí, reinterpretovali je v kontextu svého vlastního terénu. Tím klíčovým prvkem je však mocenský zápas o povahu veřejného prostoru ve městě, v němž prosazování městské cyklistiky může přispět k jeho demokratizaci.

Diplomová práce Vojtěcha Kračmara má řadu silných a některé slabší stránky. Mezi ty slabší lze bohužel zařadit některé nejasnosti spíše formálního charakteru, jako ne vždy důsledné a zřetelné členění jednotlivých kapitol a podkapitol a jejich estetické uspořádání ve výsledném textu či občasná gramatická a stylistická pochybení. Obsahově mě pak mrzí přílišný důraz na polostrukturované rozhovory v Metodologii, když vlastní výzkum stojí spíše na zúčastněném pozorování spolu s řadou rozhovorů neformálních.

Mezi silné stránky práce naopak patří samotná jak volba tématu, jež je stále ještě neotřelá a zároveň bezpochyby namnoze aktuální, tak i způsob jeho zpracování jak po stránce teoretické, tak empirické. Autor prokázal, že dokáže zvolit a kombinovat adekvátní literaturu a ve vztahu k tématu ji náležitě reflektovat a použít pro vlastní interpretace. Prokázal, že dokáže zvolit vhodný metodologický postup a adekvátně jej realizovat a reflektovat včetně vystižení klíčových etických dilemat, jež musel řešit. A v neposlední řadě prokázal, že je schopen všechny tyto roviny funkčně propojit ve výsledném textu, že je schopen vzít za svůj jazyk a způsob uvažování postmoderní etnografie a obrátit se pohybovat na hraně mezi teorií a empirií, mezi vědeckým textem a metaforou, mezi vyprávěním a interpretací.

Domnívám se, že obsahová stránka práce vysoce převyšuje některé její (většinou formální) nedostatky a proto doporučuji diplomovou práci Vojtěcha Kračmara k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou v rozmezí cca 17-19 bodů.

Praha, 20.9.2014

Mgr. Hedvika Novotná